

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

Олена ГАВРИШ

29.08

2025 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Охорона навколишнього середовища
та міжнародна екологічна діяльність

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Освітньо-професійна програма	Екологія
Форма навчання	денна
Загальна кількість годин / кредитів ECTS	150 годин/ 5 кредити
Характеристика навчальної дисципліни	обов'язкова
Форма семестрового контролю	екзамен
Мова викладання	українська
Інформація про викладача, контактна інформація	ЧИКАЛОВ Віктор, вища категорія
Розміщення курсу	moodle https://dev1.ocsnau.net/course/view.php?id=258

Силабус розглянуто на засіданні циклової комісії
загальноосвітніх дисциплін

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 року

Голова ЦК

Наталія ЧИКАЛОВА

Викладач

Віктор ЧИКАЛОВ

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	Мета навчальної дисципліни «Охорона навколишнього середовища та міжнародна екологічна діяльність»: формування у здобувачів освіти базових знань з проблем взаємодії людини і навколишнього середовища, необхідних для прийняття рішень у подальшій професійній діяльності згідно з принципами сталого розвитку, а також формування знань щодо становлення та розвитку екологічної політики на різних рівнях: міжнародному, державному, регіональному.
Завдання вивчення дисципліни	здобуття знань щодо: сутності та основних понять і принципів концепції сталого розвитку суспільства; поняття біосфери як динамічної системи; основні відомості про глобальні екологічні проблеми людства – ресурси і розвиток, антропогенні впливи на біосферу; якісні і кількісні критерії стійкості природних екосистем, розвитку і моделювання сталого розвитку суспільства; економічні, соціально-політичні, екологічні та етичні проблеми розвитку; проблеми прийняття управлінських рішень; головних принципів формування екологічної політики на міжнародному рівні та в провідних європейських державах; етапів становлення та сучасного стану екологічної політики, інструментів екологічної політики, перспективних напрямів екологічної політики в країнах ЄС, які можуть бути використані в Україні.

Пререквізити

Вивчення дисципліни «Охорона навколишнього середовища та міжнародна екологічна діяльність» базується на засадах інтеграції різноманітних знань, отриманих здобувачами освіти при вивченні дисциплін природничого, гуманітарного та інженерно-технічного спрямування, зокрема курсів «Моделювання процесів забруднення компонентів навколишнього природного середовища», «Радіаційна екологія».

Постреквізити

Навчальна дисципліна «Охорона навколишнього середовища та міжнародна екологічна діяльність» забезпечує дисципліни «Методологія та методи наукового аналізу», «Системний аналіз якості навколишнього середовища», «Еколого-економічні основи природокористування», «Моніторинг навколишнього природного середовища», «Оцінка впливу на навколишнє природне середовище», виконання та захист кваліфікаційної роботи.

2. КОМПЕТЕНЦІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК8. Прагнення до охорони та збереження навколишнього природного середовища</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК2. Здатність обґрунтовувати власну точку зору та висновки, використовуючи основні теорії та концепції наук про навколишнє середовище.</p> <p>СК6. Здатність до участі в розробці заходів, спрямованих на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.</p> <p>СК11. Здатність до участі в реалізації природо-охоронних заходів або екологічних проєктів.</p> <p>СК12. Здатність до вивчення міжнародного та вітчизняного досвіду регіональних і транскордонних екологічних проблем з метою впровадження ресурсозберігаючих, природоохоронних технологій та альтернативних джерел енергії.</p>
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	<p>РН1. Спілкуватись усно та письмово з професійних питань українською та іноземною мовами.</p> <p>РН2. Здійснювати пошук, відбирати інформацію з різних джерел у сфері професійної діяльності.</p> <p>РН10. Застосовувати знання щодо геологічного середовища, педосфери, гідросфери та атмосфери для дослідження небезпечних екологічних явищ і процесів з метою вибору шляхів запобігання та їх вирішення.</p> <p>РН11. Застосовувати знання з охорони навколишнього середовища, екологічного моніторингу, оцінки впливу на довкілля, геохімії довкілля для оцінки природно-ресурсного потенціалу та окремих видів природних ресурсів, оцінки впливу на навколишнє середовище, розрахунків збитків, заподіяних порушенням природо-охоронного законодавства.</p>

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів, тем	Всього годин	Аудиторні		Самостійна робота
			лекції	практичні	
1	2	3	4	5	6
	Модуль 1				
1	Тема 1. Теоретичні засади міжнародної екологічної діяльності Об'єкт та мета міжнародного співробітництва у сфері екології. Види і принципи екологічної політики.	4	2		2
2	Тема 2.1. Глобальні екологічні проблеми та шляхи їх розв'язання. Екологічні проблеми на різних етапах розвитку суспільства Економічні взаємовідносини між суспільством та природою (причини екологічної дестабілізації)	4	2		2
3	Тема 2.2. Глобальні екологічні проблеми та шляхи їх розв'язання. Шляхи розв'язання екологічних проблем сучасності	2	2		
4	ПР 1. Оцінка сучасної екологічної ситуації у світі (визначення найбільш забруднених місць на землі).	2		2	
5	Тема 3.1. Територіальні аспекти формування сучасних глобальних екологічних процесів П'ять глобальних напрямків міжнародного розвитку суспільства (індустріалізація суспільства, зростання населення, голод, виснаження непоновлених ресурсів, погіршення стану довкілля)	2	2		
6	Тема 3.2. Територіальні аспекти формування сучасних глобальних екологічних процесів Еколого-економічна типологія країн світу	2	2		
7	Тема 4.1. Регулювання правових відносин у сфері міжнародної екологічної діяльності Поняття та принципи міжнародноправової охорони навколишнього середовища. Джерела міжнародного екологічного права.	2	2		
8	Тема 4.2. Регулювання правових відносин у сфері міжнародної екологічної діяльності Міжнародна відповідальність за екологічні правопорушення.	2	2		
9	ПР 2. Джерела міжнародного екологічного права	2		2	
10	Тема 5.1. Досвід міжнародної співпраці у сфері охорони навколишнього середовища Основи екологічної політики розвинених зарубіжних країн. Специфіка зарубіжного екологічного законодавства та механізм його чинності .	4	2		2

11	Тема 5.2. Досвід міжнародної співпраці у сфері охорони навколишнього середовища Особливості міжнародного управління природокористуванням в окремих країнах	2	2		
Модуль 2					
12	Тема 6.1. Еколого-економічна діяльність міжнародних інституцій Міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього середовища під егідою ООН. Громадські «зелені» організації та рухи.	4	2		2
13	Тема 6.2. Еколого-економічна діяльність міжнародних інституцій Міжнародне природоохоронне співробітництво України з міжнародними інституціями.	2	2		
14	ПР 3. Екологічний моніторинг країн світу.	2		2	
15	Тема 6.3. Еколого-економічна діяльність міжнародних інституцій Роль Грінпіс у вирішенні глобальних проблем екології.	2	2		
16	Тема 7.1. Система економічних інструментів міжнародної екологічної політики Основи міжнародної екологічної політики розвинених зарубіжних країн Система адміністративно-контрольних методів та економічних інструментів в міжнародному екологічному управлінні	4	2		2
17	Тема 7.2. Система економічних інструментів міжнародної екологічної політики Світовий досвід застосування екологічних податків.	2	2		
18	Тема 7.3. Система економічних інструментів міжнародної екологічної політики Еколого-економічні інструменти: принципи формування і механізми дії.	4	2		2
19	ПР 4. Особливості використання інструментів екологічної політики в системі міжнародного управління природокористуванням	2		2	
20	Тема 8.1. Участь України в міжнародних природоохоронних заходах та реалізації екологічних програм та проєктів. Аналіз міжнародного співробітництва України у галузі охорони навколишнього середовища.	2	2		
21	Тема 8.2. Участь України в міжнародних природоохоронних заходах та реалізації екологічних програм та проєктів. Позитивні приклади здійснення міжнародної екологічної політики. Наближення екологічного законодавства до права ЄС.	4	2		2
22	Тема 8.3. Участь України в міжнародних природоохоронних заходах та реалізації екологічних програм та проєктів. Найбільш впливові міжнародні організації, які займаються питаннями охорони навколишнього середовища.	2	2		

Модуль 3					
23	Тема 9.1. Стандартизація і нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища. Міжнародні екологічні стандарти. Сучасні тенденції в екологічній політиці, що проводиться в розвинутих країнах світу.	4	2		2
24	Тема 9.2. Стандартизація і нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища. Співробітництво з міжнародними організаціями. Правове регулювання використання природних ресурсів.	2	2		
25	ПР 5. Правове регулювання використання природних ресурсів.	2		2	
26	Тема 10.1. Основні напрями державної політики України забезпечення екологічної безпеки. Концепція екологічної безпеки України. Правове забезпечення запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям та їх ліквідації.	4	2		2
27	Тема 10.2. Основні напрями державної політики України забезпечення екологічної безпеки. Міжнародно-правові акти як джерела екологічного права України.	2	2		
28	ПР 6. Правове забезпечення запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям та їх ліквідації (укладання необхідних документів).	2		2	
29	Тема 11.1. Основні напрями державної політики України в галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Екологічний маркетинг як складова екологічного менеджменту. Місце екопослуг у становленні екоринку. Основні умови, фактори та чинники формування екологічної безпеки техногенного походження.	4	2		2
30	Тема 11.2. Основні напрями державної політики України в галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Послуги з екоменеджменту, екоконсалтингу, екоаудиту, екосертифікації, екострахування. Комплексні послуги з екологічної модернізації виробництва.	2	2		
31	ПР 7. Комплексні послуги з екологічної модернізації виробництва.	2		2	
32	Тема 12.1. Державна політика в галузі охорони довкілля та управління природоохоронною діяльністю. Законодавче та нормативно-правове регулювання в сфері охорони природи, природокористування та екологічної безпеки. Застосування економічних стимулів в реалізації державної екологічної політики на виробництві.	4	2		2
33	Тема 12.2. Державна політика в галузі охорони довкілля та управління природоохоронною діяльністю. Визначення екологічного податку промислового підприємства. Законодавчі основи забезпечення екологічної безпеки.	2	2		

	Модуль 4				
34	Тема 13.1. Загальні принципи реалізації концепції сталого розвитку. Стратегія сталого розвитку. Сучасні тенденції в екологічній політиці, що проводиться в розвинутих країнах світу.	4	2		2
35	Тема 13.2. Загальні принципи реалізації концепції сталого розвитку. Принципи «сталого розвитку».	2	2		
36	ПР 8. Формування екологічної небезпеки під впливом відходів виробництва та споживання. Антропогенне навантаження на довкілля та його наслідки для України.	2		2	
37	Тема 14.1. Особливості екологічної політики України та інших держав. Екологічна політика та проблеми захисту довкілля. Міжнародні пріоритети екологічно безпечного управління.	2	2		
38	Тема 14.2. Особливості екологічної політики України та інших держав. Оцінка ризику для здоров'я населення при сучасному рівні забруднення атмосферного повітря. Ієрархічна структура екологічної небезпеки.	4	2		2
39	ПР 9. Оцінка ризику для здоров'я населення при сучасному рівні забруднення атмосферного повітря	2		2	
40	Тема 15.1. Виникнення надзвичайних ситуацій та їх класифікації. Природна, соціально-економічна підсистеми та надзвичайні екологічні ситуації. Становлення національної системи законодавства у сфері екологічної безпеки.	4	2		2
41	Тема 15.2. Виникнення надзвичайних ситуацій та їх класифікації. Паспортизація потенційно небезпечних об'єктів. Правове забезпечення запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям та їх ліквідації.	2	2		
42	ПР 10. Паспортизація потенційно небезпечних об'єктів.	2		2	
43	Тема 16.1. Принципи державного контролю у галузі охорони довкілля. Екологічна безпека та державний контроль у галузі охорони довкілля. Оцінка рівня екологічної небезпеки.	4	2		2
44	Тема 16.2. Принципи державного контролю у галузі охорони довкілля. Транскордонні відносини, міждержавні й міжрегіональні комплексні програми й зв'язки. Міжнародні провідні екологічні принципи.	2	2		
45	Підсумкове заняття та узагальнення вивченого	2	2		
	Підготовка до екзамену	30			30
	Всього	150	70	20	60

4. ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	Тема 1. Теоретичні засади міжнародної екологічної діяльності 1. Об'єкт та мета міжнародного співробітництва у сфері екології. 2. Види і принципи екологічної політики.	2
2	Тема 2.1. Глобальні екологічні проблеми та шляхи їх розв'язання. 1. Екологічні проблеми на різних етапах розвитку суспільства 2. Економічні взаємовідносини між суспільством та природою (причини екологічної дестабілізації)	2
3	Тема 2.2. Глобальні екологічні проблеми та шляхи їх розв'язання. 3. Шляхи розв'язання екологічних проблем сучасності	2
4	Тема 3.1. Територіальні аспекти формування сучасних глобальних екологічних процесів 1. П'ять глобальних напрямків міжнародного розвитку суспільства (індустріалізація суспільства, зростання населення, голод, виснаження непоновлених ресурсів, погіршення стану довкілля)	2
5	Тема 3.2. Територіальні аспекти формування сучасних глобальних екологічних процесів 2. Еколого-економічна типологія країн світу	2
6	Тема 4.1. Регулювання правових відносин у сфері міжнародної екологічної діяльності 1. Поняття та принципи міжнародноправової охорони навколишнього середовища. 2. Джерела міжнародного екологічного права.	2
7	Тема 4.2. Регулювання правових відносин у сфері міжнародної екологічної діяльності 3. Міжнародна відповідальність за екологічні правопорушення.	2
8	Тема 5.1. Досвід міжнародної співпраці у сфері охорони навколишнього середовища 1. Основи екологічної політики розвинених зарубіжних країн 2. Специфіка зарубіжного екологічного законодавства та механізм його чинності .	2
9	Тема 5.2. Досвід міжнародної співпраці у сфері охорони навколишнього середовища 3 Особливості міжнародного управління природокористуванням в окремих країнах	2
Модуль 2		
10	Тема 6.1. Еколого-економічна діяльність міжнародних інституцій 1. Міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього середовища під егідою ООН. 2. Громадські «зелені» організації та рухи.	2
11	Тема 6.2. Еколого-економічна діяльність міжнародних інституцій 3. Міжнародне природоохоронне співробітництво України з міжнародними інституціями.	2
12	Тема 6.3. Еколого-економічна діяльність міжнародних інституцій 4. Роль Грінпіс у вирішенні глобальних проблем екології.	2
13	Тема 7.1. Система економічних інструментів міжнародної екологічної політики 1. Основи міжнародної екологічної політики розвинених зарубіжних країн 2. Система адміністративно-контрольних методів та економічних	2

	інструментів в міжнародному екологічному управлінні	
14	Тема 7.2. Система економічних інструментів міжнародної екологічної політики 3. Світовий досвід застосування екологічних податків.	2
15	Тема 7.3. Система економічних інструментів міжнародної екологічної політики 4. Еколого-економічні інструменти: принципи формування і механізми дії.	2
16	Тема 8.1. Участь України в міжнародних природоохоронних заходах та реалізації екологічних програм та проєктів. 1. Аналіз міжнародного співробітництва України у галузі охорони навколишнього середовища.	2
17	Тема 8.2. Участь України в міжнародних природоохоронних заходах та реалізації екологічних програм та проєктів. 2. Позитивні приклади здійснення міжнародної екологічної політики. 3. Наближення екологічного законодавства до права ЄС.	2
18	Тема 8.3. Участь України в міжнародних природоохоронних заходах та реалізації екологічних програм та проєктів. 4. Найбільш впливові міжнародні організації, які займаються питаннями охорони навколишнього середовища.	2
Модуль 3		
19	Тема 9.1. Стандартизація і нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища. 1. Міжнародні екологічні стандарти. 2. Сучасні тенденції в екологічній політиці, що проводиться в розвинутих країнах світу.	2
20	Тема 9.2. Стандартизація і нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища. 3. Співробітництво з міжнародними організаціями. 4. Правове регулювання використання природних ресурсів.	2
21	Тема 10.1. Основні напрями державної політики України забезпечення екологічної безпеки. 1. Концепція екологічної безпеки України. 2. Правове забезпечення запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям та їх ліквідації.	2
22	Тема 10.2. Основні напрями державної політики України забезпечення екологічної безпеки. 3. Міжнародно-правові акти як джерела екологічного права України.	2
23	Тема 11.1. Основні напрями державної політики України в галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. 1. Екологічний маркетинг як складова екологічного менеджменту. 2. Місце екопослуг у становленні екоринку. 3. Основні умови, фактори та чинники формування екологічної безпеки техногенного походження.	2
24	Тема 11.2. Основні напрями державної політики України в галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. 4. Послуги з екоменеджменту, екоконсалтингу, екоаудиту, екосертифікації, екострахування. Комплексні послуги з екологічної модернізації виробництва.	2
25	Тема 12.1. Державна політика в галузі охорони довкілля та управління природоохоронною діяльністю. 1. Законодавче та нормативно-правове регулювання в сфері охорони природи, природо-користування та екологічної безпеки. 2. Застосування економічних стимулів в реалізації державної екологічної політики на виробництві.	2

26	Тема 12.2. Державна політика в галузі охорони довкілля та управління природоохоронною діяльністю. 3. Визначення екологічного податку промислового підприємства. 4. Законодавчі основи забезпечення екологічної безпеки.	2
Модуль 4		
27	Тема 13.1. Загальні принципи реалізації концепції сталого розвитку. 1. Стратегія сталого розвитку. 2. Сучасні тенденції в екологічній політиці, що проводиться в розвинутих країнах світу.	2
28	Тема 13.2. Загальні принципи реалізації концепції сталого розвитку. 3. Принципи «сталого розвитку».	2
29	Тема 14.1. Особливості екологічної політики України та інших держав. 1. Екологічна політика та проблеми захисту довкілля. 2. Міжнародні пріоритети екологічно безпечного управління.	2
30	Тема 14.2. Особливості екологічної політики України та інших держав. 1. Оцінка ризику для здоров'я населення при сучасному рівні забруднення атмосферного повітря. 2. Ієрархічна структура екологічної небезпеки.	2
31	Тема 15.1. Виникнення надзвичайних ситуацій та їх класифікації. 1. Природна, соціально-економічна підсистеми та надзвичайні екологічні ситуації. 2. Становлення національної системи законодавства у сфері екологічної безпеки.	2
32	Тема 15.2. Виникнення надзвичайних ситуацій та їх класифікації. 1. Паспортизація потенційно небезпечних об'єктів. 2. Правове забезпечення запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям та їх ліквідації.	2
33	Тема 16.1. Принципи державного контролю у галузі охорони довкілля. 1. Екологічна безпека та державний контроль у галузі охорони довкілля. 2. Оцінка рівня екологічної небезпеки.	2
34	Тема 16.2. Принципи державного контролю у галузі охорони довкілля. 1. Транскордонні відносини, міждержавні й міжрегіональні комплексні програми й зв'язки. 2. Міжнародні провідні екологічні принципи.	2
35	Підсумкове заняття та узагальнення вивченого	2
Разом		70

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	ПР 1. Оцінка сучасної екологічної ситуації у світі (визначення найбільш забруднених місць на землі).	2
2	ПР 2. Джерела міжнародного екологічного права	2
3	ПР 3. Екологічний моніторинг країн світу.	2
4	ПР 4. Особливості використання інструментів екологічної політики в системі міжнародного управління природокористуванням	2
5	ПР 5. Правове регулювання використання природних ресурсів.	2
6	ПР 6. Правове забезпечення запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям та їх ліквідації (укладання необхідних документів).	2
7	ПР 7. Комплексні послуги з екологічної модернізації виробництва.	2
8	ПР 8. Формування екологічної небезпеки під впливом відходів виробництва та споживання. Антропогенне навантаження на довкілля та його наслідки для України.	2
9	ПР 9. Оцінка ризику для здоров'я населення при сучасному рівні забруднення атмосферного повітря	2
10	ПР 10. Паспортизація потенційно небезпечних об'єктів.	2
	Разом	20

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Вид навчальної діяльності	Форма контролю	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні засади міжнародної екологічної діяльності Види і принципи екологічної політики.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
2	Тема 2.1. Глобальні екологічні проблеми та шляхи їх розв'язання. Екологічні проблеми на різних етапах розвитку суспільства	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
3	Тема 5.1. Досвід міжнародної співпраці у сфері охорони навколишнього середовища Основи екологічної політики розвинених зарубіжних країн	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
4	Тема 6.1. Еколого-економічна діяльність міжнародних інституцій Громадські «зелені» організації та рухи.	Самостійне опрацювання матеріалу	Реферат	2
5	Тема 7.1. Система економічних інструментів міжнародної екологічної політики Система адміністративно-контрольних методів та економічних інструментів в міжнародному екологічному управлінні	Самостійне виконання практичних вправ	Усне опитування	2
6	Тема 7.3. Система економічних інструментів міжнародної екологічної політики Еколого-економічні інструменти: принципи формування і механізми дії.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
7	Тема 8.2. Участь України в міжнародних природоохоронних заходах та реалізації екологічних програм та проєктів. Позитивні приклади здійснення міжнародної екологічної політики.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
8	Тема 9.1. Стандартизація і нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища. Міжнародні екологічні стандарти.	Самостійне опрацювання матеріалу	Реферат	2
9	Тема 10.1. Основні напрями державної політики України забезпечення екологічної безпеки. Концепція екологічної безпеки України.	Самостійне опрацювання матеріалу	Усне опитування	2
10	Тема 11.1. Основні напрями державної політики України в галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Основні умови, фактори та чинники	Повторення матеріалу	Усне опитування	2

9. ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Види контролю:

- **Поточний** (комп'ютерне тестування, фронтальне опитування, виконання практичних завдань, відтворення виробничих ситуацій).
- **Модульний** (комп'ютерне тестування, фронтальне опитування, виконання практичних завдань).
- **Підсумковий** (усний екзамен).

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з дисципліни охорона навколишнього середовища та міжнародна екологічна діяльність здійснюється за національною чотирибальною шкалою.

Національна шкала (4-бальна)	Рівень компетентності	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	Високий рівень	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для ухвалення рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
4 (добре)	Достатній рівень	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
3 (задовільно)	Середній рівень	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
2 (незадовільно)	Початковий рівень	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Бегей, С. В. Екологічне землеробство: підручник / С. В. Бегей. – Львів: Новий Світ-2000, 2010. – 428 с.
2. Величко, В. А. Екологія родючості ґрунтів / В. А. Величко; Нац. наук. центр Ін-т ґрунтознавства та агрохімії ім. О. Н Соколовського, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – К.: Аграр. наука, 2010. – 271 с.
3. Задорожній О. В. Міжнародне право навколишнього середовища: підручник / О. В. Задорожній, М. О. Медведєва. – К.: Промені, 2010. – 510 с.
4. Лозо В. І. Становлення і розвиток правових основ екологічної стратегії Європейського Союзу / В. І. Лозо. – Х.: Право, 2010. – 251 с.
5. Екологічне право: підручник / за ред. А. П. Гетьмана. – Х.: Право, 2013. – 432 с.

Додаткова

1. Бут Ю. Стратегічні пріоритети Європейського Союзу в сфері охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування/ Бут Ю. //Актуальні проблеми міжнародних відносин –К., 2011.– Вип.98, ч. 2. – с. 6–8.
2. Вівчаренко О. Міжнародно-правові вимоги щодо охорони земель / О. Вівчаренко // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2010. – № 3. – С. 60–66.
3. Гончаров, Ф. І. Способи захисту земельних і водних ресурсів від забруднення техногенного і природного походження: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня д-ра техн. наук: спец. 06.01.02-с.-г. меліорації (технічні науки) / Ф. І. Гончаров ; НААН України, Ін-т водних пробл. і меліор. – К.: НУБіП України, 2012. – 35 с.
4. Гіждіван Л. Про загальні питання міжнародної відповідальності за екологічну шкоду / Л. Гіждіван // Право України. – 2010. – № 7. – С. 164–168.
5. Герасименко Я. О. Міжнародний екологічний правопорядок та екологічні права / Я. О. Герасименко // Правові засади гарантування та захисту прав і свобод людини і громадянина : зб. наук. ст. та тез наук. повідомл. за матеріалами 12 Міжнар. наук.-практ. конф., Полтава, 23 листоп. 2012 р. – Х., 2012. – Ч. 1. – С. 178–180.

Інформаційні ресурси

1. Державний комітет із статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Єдиний державний реєстр Міжнародних організацій, членом яких є Україна // Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/io> register
3. Левандівський О. Т. Інструменти фінансово–економічного регулювання природокористування та відтворення природних ресурсів [Електронний ресурс] / О. Т. Левандівський – Режим http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2010_1/91.pdf

13. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правила відвідування занять та поведінки на заняттях

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Студенти зобов'язані брати активну участь в навчальному процесі, не спізнюватися на заняття та не пропускати їх без поважної причини, не заважати викладачу проводити заняття, не відволікатися на дії, що не пов'язані з навчальним процесом.

Політика дедлайнів та перескладань

У разі виникнення заборгованостей з навчальної дисципліни або будь-яких форс-мажорних обставин, студенти мають зв'язатися з викладачем по доступних (наданих викладачем) каналах зв'язку для розв'язання проблемних питань та узгодження алгоритму дій для відпрацювання. У разі пропуску занять з поважних причин студенти можуть відпрацювати матеріал протягом двох тижнів, за умови надання відповідного документа, що підтверджує причину відсутності. У разі отримання незадовільної підсумкової оцінки, студенти мають можливість перескласти курс згідно зі встановленим графіком. Адміністрація визначає розклад перескладання, враховуючи наявність необхідних ресурсів і завантаженість навчального процесу.

Політика академічної поведінки і етики

Студенти мають бути толерантним, поважати думку оточуючих, заперечення формулювати в коректній формі, конструктивно підтримувати зворотний зв'язок на заняттях.

Політика академічної доброчесності

Плагіат та інші форми недоброчесної роботи неприпустимі. До плагіату відноситься відсутність посилань при використанні друкованих та електронних матеріалів, цитат, думок інших авторів. Списування під час самостійних робіт заборонені. Неприпустимі підказки та списування під час тестів, занять; здача екзамену за іншого студента; копіювання матеріалів, захищених системою авторського права, без дозволу автора роботи. Для підготовки індивідуальних завдань можна користуватись прикладами, наданими в Moodle, що відповідають індивідуальній тематиці, з урахуванням вимог авторського права й належного оформлення джерел. Усі роботи мають бути виконані самостійно, з дотриманням встановлених норм і правил.

Політика викладання

Курс *«Охорона навколишнього середовища та міжнародна екологічна діяльність»* спрямований на формування у студентів екологічної культури, усвідомлення глобальних і національних проблем довкілля, знання правових та організаційних засад міжнародної співпраці у сфері охорони природи. Викладання поєднує лекційні заняття, практичні дискусії, роботу з кейсами, мультимедійні матеріали та самостійні дослідження. У процесі навчання студенти навчаються аналізувати міжнародні угоди, оцінювати екологічну політику різних країн та розробляти власні пропозиції щодо підвищення ефективності природоохоронної діяльності. Особливий акцент робиться на інтерактивності, критичному мисленні та застосуванні знань для вирішення актуальних екологічних проблем у професійній та громадській діяльності.

Оцінювання знань студентів здійснюється через поточний контроль, тестування, виконання практичних завдань та підсумковий іспит.